

Het ‘wonder’ van Oirsbeek: na Brunssum huilt Maria ook dikke tranen bij Susannah en Leon thuis

BRON: dagblad De Limburger 29 oktober door Ivar Hoekstra



Ook in Oirsbeek huilt Maria. — © Videostill uit de docu ‘Het wonder van Oirsbeek’.

Oirsbeek -

In de docu ‘Het wonder van Oirsbeek’ maken we kennis met het echtpaar Leon en Susannah Meessen bij wie het leven draait om bidden en de boodschappen die zij vanuit de hemel doorkrijgen. Hun huis staat tjokvol Mariabeelden en -prentjes die volgens de twee geregeld bloed huilen om alle ellende in de wereld. „We stellen geen ‘ja maar’-vragen, we willen het oordeel aan de kijker overlaten”, zeggen filmmakers Jaap van Heusden en Kees-Jan Mulder die bijna twee jaar kind aan huis waren bij het echtpaar.

Jaap, jij maakte de film *De man uit Rome*, losjes geïnspireerd op het huilende Mariabeeld bij de familie Coumans in Brunssum in 1995. Is *Het wonder van Oirsbeek* een bijvangst van die productie?

„Nee, niet zozeer. In de research voor *De man uit Rome* kwam ik ook bij Leon en Susannah terecht. Toen ik dat huis zag tjokvol Mariabeelden waarvan velen met rode

tranen, belde ik meteen Kees-Jan: hier moeten we iets mee! Maar ik wist niet meteen wat, wilde geen tweede *De man uit Rome* maken. Wat mij vooral fascineerde was deze twee mensen die de hele dag naar vooral slecht nieuws kijken en het leed dat ze zien echt tot zich door laten dringen en zichtbaar meelijden. Ik wist dat Kees-Jan ook een enorme nieuwsjunk is die alles opslokt als een spons. Ik dacht meteen: hij moet deze mensen een keer ontmoeten. Zo zijn we samen met dit verhaal aan de slag gegaan, en het is uiteindelijk toch iets heel anders geworden dan *De man uit Rome*.”

Terwijl er wel een duidelijke link is tussen de twee verhalen, Susannah is de dochter van de in 2011 overleden Brunssumse Gerda Coumans die halverwege de jaren negentig beweerde dat een Mariabeeld in haar huis bloed hilde.

Jaap: „Klopt. Maar hun relatie was best moeizaam, dus Susannah doe je er geen lol mee die link aan te stippen.” Kees-Jan: „Het is ook niet zo dat de devotie van Susannah voor Maria is ontstaan vanwege het huilende Mariabeeld bij haar moeder destijds. Al als jong meisje was ze heel gelovig en voelde ze een sterke devotie voor Maria.”



Jaap van Heusden, maker van de docu. — © privécollectie



Kees-Jan Mulder, maker van de docu. — © privécollectie

Jullie laten in deze docu vooral de camera het werk doen, er worden geen vragen gesteld. Terwijl je bij hun bewering dat de Mariabeelden en -prentjes in hun huis huilen toch je vraagtekens kunt zetten.

Kees-Jan: „Er zullen denken wij niet veel kijkers zijn die ervan overtuigd zijn dat dit huilen van de Maria-afbeeldingen kan. Wij hebben er als makers wel over getwijfeld of we daar niet dieper op in moesten gaan, want er zit natuurlijk een journalistieke component aan. Die vragen over dat huilen hebben wij ook. Maar we hebben gekozen voor een meer subjectieve aanpak, we willen vooral laten zien hoe zij tegen de wereld aankijken. Ze ervaren echt het verdriet van het feit dat het nu op aarde een grote puinbak is, dat gevoel daar wilden we bijkomen. Hoe het precies zit met die huilende beelden, dat werd voor ons steeds minder belangrijk. Als je echt door hun ogen de wereld wil zien moet je de ‘ja maar’-vragen die in je hoofd oppoppen uitstellen. We wilden bij hen blijven en dat was niet gelukt als we met de ‘ja maar’-vragen waren gekomen.” Jaap: „Dat is wel iets wat ik van Kees-Jan heb geleerd bij deze documentaire. Om iedere keer dat wij de afgelopen jaren in Oirsbeek bij ze op bezoek waren, gewoon mijn bek te houden. Iets waar ik vrij slecht in ben.”



Leon en Susannah in de tuin van hun huis. — © videostill uit de documentaire 'Het wonder van Oirsbeek'.

Een ontroerende scène is het moment dat ze met de trein naar Banneux bij Luik gaan om het bedevaartsoord te bezoeken. Ze bieden de priester daar een profetie aan die ze van Maria hebben doorgekregen, maar worden tot zichtbaar verdriet niet erg serieus genomen en vrij bot afgewimpeld. Je voelt dan echt medelijden met ze.

Jaap: „Mooi dat je dit zegt. Het geeft aan dat je als kijker met ze mee gaat leven. Ik zelf ging als scepticus hun verhaal in met het idee ‘wat proberen die mij in

hemelsnaam op de mouw te spelden?' De kijker misschien ook wel, die denkt aan het begin ook 'laat iemand ze maar eens een keer de waarheid zeggen'. Maar als je halverwege de docu de priester als boeman ziet omdat die als stem van de rede niets met hun meegebrachte profetie kan, geeft dit aan dat je met hun blik en niet met je eigen blik naar hun leven kijkt. Dat is precies wat wij als makers ook willen."

In de docu komen we vooral dingen te weten over het traumatische leven van Susannah met seksueel misbruik als kind en later mishandeling door mannen. Over Leons leven gaat het veel minder.

Jaap: „We moesten kiezen, want Leon is ook echt een fascinerend figuur en hoe die twee elkaar hebben leren kennen is bijna een film apart. Maar we hadden maar een half uur en daarom hebben we toch besloten dat het hart van het drama het leven van Susannah is: de trauma's die zij als meisje en als moeder heeft moeten doorstaan, wat ook weer verweven is met het lijden van Maria en het lijden van al die andere vrouwen in de wereld, dat heeft allemaal met elkaar te maken. Leons verhaal is ook heel boeiend, maar paste minder in deze docu."

Hoe moeilijk was het voor jullie om een band op te bouwen, want jullie hebben ze toch bijna twee jaar gevolgd met de camera. Was er geen scepsis? Angst dat jullie ze als een soort kermisattractie zouden wegzetten?

Kees-Jan: „Ze waren van begin af aan heel open. Ik heb zelf een gelovige achtergrond, dus dat bood aan het begin ook wel een opening. Ze wisten dat wij er niet waren om hun een hak te zetten of zo. Ik heb ook geregeld gebeld met ze, ook in coronatijd, om te horen hoe het met ze ging. Ze wisten dat Jaap en ik te vertrouwen waren."

Toch heeft het ook een keer fiks geknald, ze waren op zijn zachts gezegd niet blij met de film *De man uit Rome*.

Jaap: „Klopt, die kwam uit in de paasweek en zij vonden dat absoluut niet kunnen. Met Pasen moeten de mensen in de kerk zitten en niet in de bioscoop. Toen ze de film vervolgens zagen, was de boot helemaal aan. In de film zit een scène waarin niet al te zachtzinnig met een Mariabeeld wordt omgesprongen. Nou toen hing Susannah bij mij aan de lijn hoor, ze was zo woest en heeft mij echt door de telefoon getrokken een half uur lang. Dat het een fictieve film is en geen realiteit, kon ik haar maar moeilijk duidelijk maken."

Ze hebben het in hun buurt in Oirsbeek absoluut niet gemakkelijk, worden toch als zeer zonderling gezien. Hopen jullie dat door deze docu meer begrip voor hun levenswijze ontstaat?

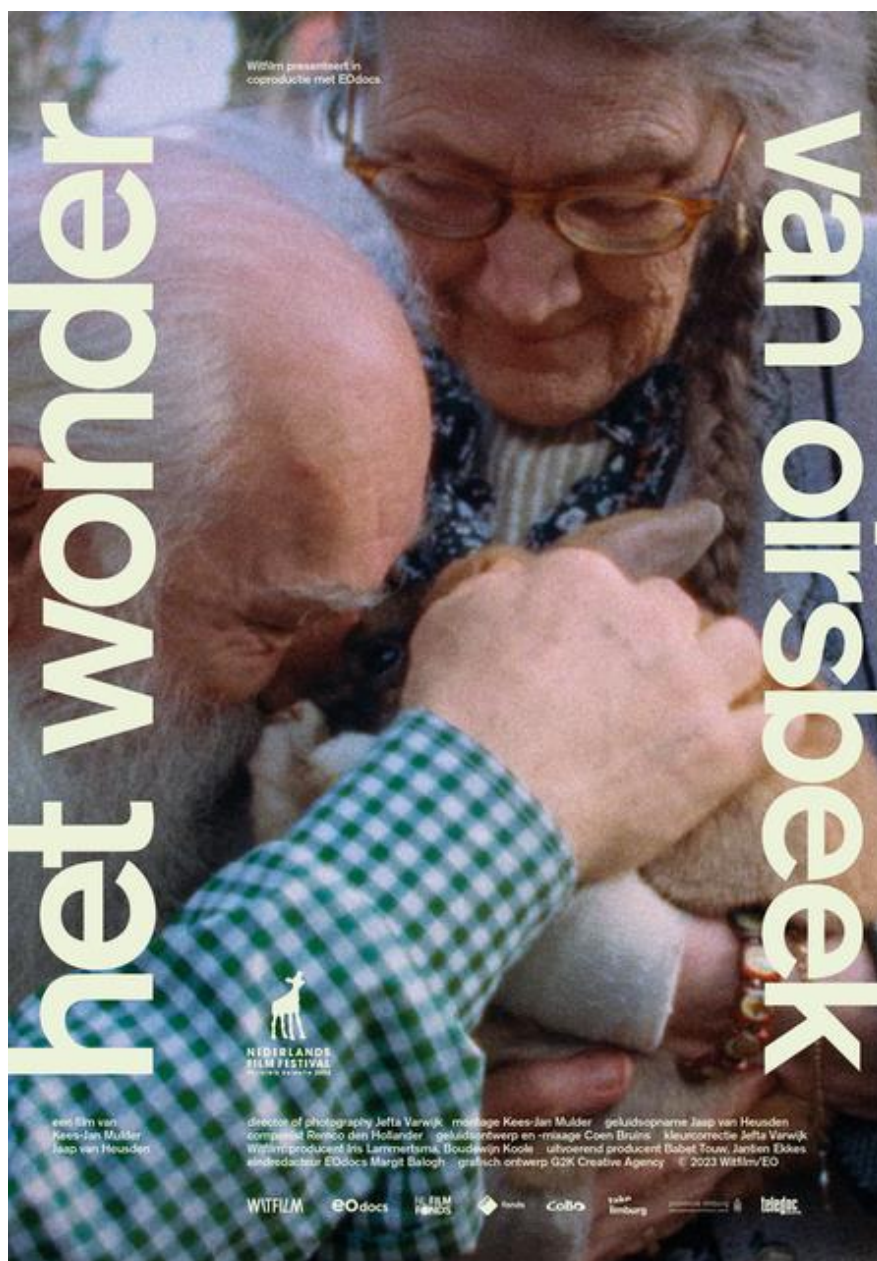
Jaap: „Ja, absoluut. En daar hebben we ook wel vertrouwen in. Tijdens het draaien merkten we dat al. Bijvoorbeeld bij opnames met ze in de plaatselijke snackbar.

Doordat je dan de camera bij je hebt, zie je dat mensen in een keer met ze aan de praat raken en er achter komen dat het eigenlijk hele lieve mensen zijn met humor.”

Jullie hebben dit echtpaar gevonden in Oirsbeek, zou je mensen als Susannah en Leon ook in – pakweg – Utrecht of Amsterdam kunnen treffen?

Jaap: „Nee, dit is echt uniek en echt iets voor deze provincie. De Relimarkt in Hoensbroek bijvoorbeeld waar ze aan het begin van de docu Mariabeelden kopen, dat vind je alleen in Limburg! Die markt en Leon en Susannah zijn uitvloeisels van het rijke Roomse leven, dat kom je boven de rivieren niet tegen. Geweldig.”

'Het wonder van Oirsbeek' is maandag 30 oktober om 23.15 uur te zien op NPO 2.



De docu was al te zien op het Nederlands Filmfestival. – © EO docs.